

DELPROJEKTPLAN

Energi och klimat Knivsta 2035

Uppdrag:
Samordna och utveckla arbetet gällande energi och klimat enligt uppställda mål och fyrspårsavtalet

Förändringshistorik

<i>Version</i>	<i>Datum</i>	<i>Förändring</i>	<i>Ansvarig</i>
0.1	210412	Första utkast	KR/YG
0.5	210616	Andra utkast	KR/YG
0.6	210811	Tredje utkastet	KR
0.8	210903	Fjärde utkastet	YG
0.9	210907	Femte utkastet	KR/YG
1.0	211119	Sjätte utkastet (Godkänd av kommundirektör och Tillväxtchef 2021-11-24)	KR/PM

Relaterade dokument

<i>Version</i>	<i>Datum</i>	<i>Namn</i>
1.0	200323	Projektdirektiv Utvecklingsprogram Knivsta 2035 (Beslutad av KS 200323)
1.0	200601	Projektplan Utvecklingsprogram Knivsta 2035 (Beslutad av 200601) Förslag stadsutvecklingsstrategi Underlag klimat- och energistrategi Forskningsprojekt FPC Avsiktsförklaring energi Fyrspårsavtalet

Innehållsförteckning

1	Bakgrund, syfte.....	4
1.1	Bakgrund.....	4
1.2	Omvärld.....	6
1.3	Syfte.....	7
2	Mål.....	8
2.1	Effektmål.....	8
2.2	Projekt mål.....	8
3	Förslag till arbetsmodell.....	10
4	Övergripande.....	12
4.1	Projektorganisation.....	12
4.2	Tidsplan.....	13
4.3	Resurser.....	13
4.3.1	Roller och kompetenser relaterat delprojektet.....	14
4.3.2	Stödjande roller relaterat forskningsuppdraget inom delprojektet.....	14
4.3.3	Exempel på referensgrupper.....	14
4.4	Delprojektet inom Projektstrukturen för Knivsta 2035.....	15
5	Budget.....	16
5.1	Kostnader.....	16
5.2	Finansiering.....	16
6	Avgränsningar.....	17
7	Intressenter.....	17
8	Beroenden.....	18
9	Risker och möjligheter.....	18

1 Bakgrund, syfte

1.1 Bakgrund

Det är välkänt att människan påverkar jordens klimatsystem och att den globala uppvärmningen har konsekvenser för allt levande (IPCC 2021, AR6). Vad detta dock också innebär är att mänskligheten har en helt ny roll i förhållande till det naturliga systemet: från att ha varit en art bland många till att ha blivit en styrka i samma nivå som naturkrafterna. I den vetenskapliga världen pågår just nu arbete för att formellt definiera en ny geologisk epok som beskriver hur människan fundamentalt förändrar planeten; antropocen.

Läget gör att det är svårt, eller rentav omöjligt, att fastslå hur problemen ska lösas. Utmaningarna är komplexa eftersom de bottnar i naturens och människans system, och att de också är sammanvävda i varandra. Behovet av en transformativ omställning gör att vi inte kan förlita oss på historiska data för att förutspå framtiden – vi har en situation med genuin osäkerhet. Det finns flera möjliga vägar för att gå mot en hållbar utveckling, men det finns också återvändsgränder. Det vi kan säga är att det per definition är omöjligt att fortsätta i längden med något som är ohållbart. Exempelvis är det ganska självklart att det är nödvändigt med kretslopp för att hushålla med resurser på en planet som, åtminstone vad gäller materia, är ett slutet system.

Utifrån att det finns flera möjliga framtidsbilder, hållbara eller inte, finns beslut och vägval att göra som oundvikligen är förknippade med risker. Eftersom det inte är ett alternativ att fortsätta som tidigare behöver vi ett sätt att hantera riskerna och osäkerheten. Detta kan beskrivas med begreppet resiliens: förmågan att motstå och/eller hantera störningar. Genom att beakta och öka resiliensen finns bättre förutsättningar att hantera mer eller mindre förutsedda framtida problem. Sammanfattningsvis finns alltså trots de oundvikliga osäkerheterna kring framtiden också möjligheter: vi kan ofta konstatera vad som inte är hållbart och ska undvikas, och det går att förbereda sig för risker och minska sårbarhet genom att bygga resilient.

I praktiken utgör samhällsplaneringen en av möjligheterna att arbeta med samhällets utmaningar. I synnerhet när vi bygger nytt så finns en unik chans att göra rätt från början och att testa nya lösningar som kan underlätta omställningen. I Knivsta kommun finns ett starkt utgångsläge för detta arbete utifrån den egna ambitionen om att vara föregångskommun för det hållbara samhället, såväl som åtaganden och strategier. År 2017 antogs det så kallade Fyrspårsavtalet mellan Knivsta kommun, Region Uppsala och staten med ett antal åtaganden kring hållbar stadsutveckling för utbyggnaden av två nya stadsdelar: västra Knivsta och Alsike. Kommunens arbete med stadsdelarna samlas genom projektet ”Knivsta 2035”. Nedan beskrivs ett antal mål inom Knivsta 2035 som kopplar till energi- och klimatfrågor.

Effekt mål i projektdirektiv för Knivsta 2035 i urval:

- En kommun som är öppen för förändringar och lockar de som vill leva i ett hållbart samhälle
- Ett motståndskraftigt samhälle som är väl rustat för att klara stora förändringar
- En plats med en blandad befolkning där det finns förutsättningar för att leva ett fossilfritt liv utan att påverka klimatet negativt
- En stad där två hållbara stadsdelar med innovativa lösningar har börjat etableras och skapar avtryck i resten av kommunen

Projekt mål för Knivsta 2035 i urval:

- Ta fram planer och strategier relaterat vad som anges i fyrsårsavtalet
 - Plan för fossilfria transporter som norm
 - Plan för klimatneutral energianvändning i bebyggelsen på områdesnivå
 - Plan för anpassning till ett förändrat klimat
- Framtagande av en ”Rumslig klimat- och energistrategi för västra Knivsta och Alsike”
- Verka för att få fram innovativa och hållbara lösningar för de nya stadsdelarna. Särskilt fokus ska läggas på energi, transporter och kretslopps-/avloppshantering
- Att tillsammans med kommunens VA-huvudman utreda alternativa VA-lösningar enligt ovan direktiv för de nya stadsdelarna i steg 1, likväl den befintliga bebyggelsen i steg 2.

Kopplat till projektet Knivsta 2035 presenterades under 2021 ett förslag till stadsutvecklingsstrategi (SUS) som sätter ramarna för hur de två nya, hållbara stadsdelarna ska se ut. Energi och klimat är ett av de utpekade strategiska områdena som beskrivs mer konkret genom följande fem insatsområden:

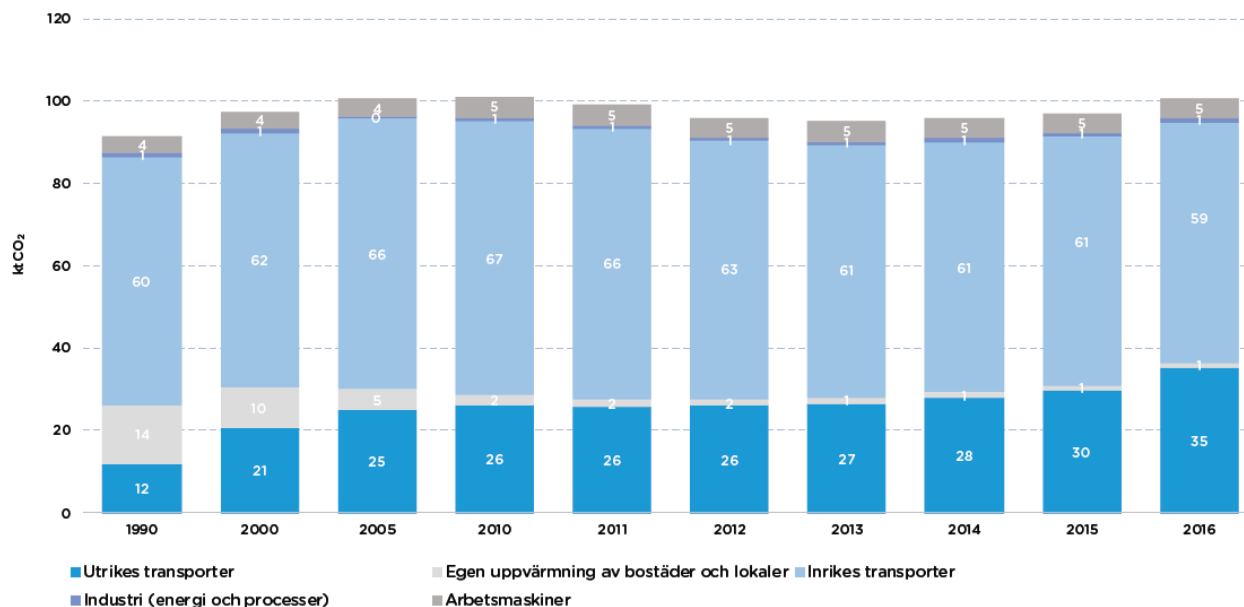
- Fossilfrihet
- Kretslopp, förnybara och smarta system
- Klimatneutral och hållbar bebyggelse
- Teknisk infrastruktur
- Samverkan och livsstil

Som en del i Fyrsårsavtalet har Knivsta kommun åtagit sig att ta fram en plan för klimatneutral energianvändning i bebyggelsen på områdesnivå. Där sågs att kommunen var beroende av samverkan och dialog med andra aktörer för att realisera planen. Med bakgrund i detta har en avsiktsförklaring tagits fram mellan Knivsta kommun, Vattenfall AB och Knivstavatten AB där parterna ska utarbeta gemensamma målsättningar och strategier kring framtidens energisystem i stadsdelarna.

Ett annat viktigt underlag i Knivstas klimatarbete är koldioxidbudgeten. En koldioxidbudget beskriver det utsläppsutrymme som är möjligt att släppa ut till atmosfären för att begränsa den globala uppvärmningen till en viss temperaturökning. Knivsta kommun antog sin koldioxidbudget i Kommunstyrelsen 2018. I denna framgår att Knivsta kommuns fyra största energirelaterade utsläpp kommer från inrikes transport (58 %), utrikes transport (34 %), arbetsmaskiner (5 %) och egen uppvärmning av bostäder och lokaler (1 %), se figur. För att hålla Parisavtalets mål ska utsläppen minska med 16,4 % per år från januari 2020.

Koldioxidbudgeten kan ge en indikation på vilka åtgärder som är viktigaste att prioritera för att minska kommunens klimatpåverkan. Viktigt att lyfta fram är att koldioxidbudgeten inte inkluderar konsumtionsbaserade utsläpp utanför kommunens gränser, vilket är en aspekt som därför behöver fångas upp av kommunens klimatarbete på annat sätt. Koldioxidbudgeten tar heller inte hänsyn till andra klimatpåverkande gaser, exempelvis metan och lustgas, men koldioxid är dock den växthusgas som släpps ut i störst mängd och totalt sett påverkar klimatet mest. För en del av utsläppen har kommunen som organisation en direkt eller indirekt rådgivning, men koldioxidbudgeten poängterar också att det behövs samverkan med lokala aktörer i klimatfrågor.

UTSLÄPP FRÅN OLIKA SEKTORER I KNIVSTA 1990-2016

Figur 2. Historiska utsläpp uppdelat på respektive sektor (RUS/SMED). Tillägg har gjorts för de utsläpp som kommer från internationella flygresor oavsett var tankning sker och fördelat dessa per capita.

Denna delprojektplan beskriver arbetet med energi- och klimatfrågor som ett delprojekt inom Knivsta 2035 och utgår ifrån Knivstas vision, mål och åtaganden och bygger vidare på arbetet inom Knivsta 2035, SUS och Fyrspårsavtalet. Delprojektet syftar att stärka kommunens långsiktiga och strategiska arbete inom energi och klimat och därmed öka kommunens attraktionskraft för allt mer medvetna företag och invånare, inte minst de unga.

Detta bidrar också till kommunens övergripande devis – att vara platsen där framtiden bor.

1.2 Omvärld

Stödjande program/initiativ som har betydelsefull koppling till Knivsta 2035/delprojekt energi & klimat;

- LST Åtgärdsprogram för minskad klimatpåverkan: <https://www.lansstyrelsen.se/uppsala/miljo-och-vatten/miljomal/atgardsprogram-inom-miljomal.html>
- RUS: <https://regionuppsala.se/det-har-gor-vi/vara-verksamheter/regional-utveckling/regional-utvecklingsstrategi/>
- Genomförandeplan RUS, se Sammanhållen genomförandeplan samt Bilaga 1 <https://opengov.360online.com/Meetings/regionuppsala/Meetings/Details/500701?agendaItemId=218004>

1.3 Syfte

Syftet med delprojektet är att samordna kommunens arbete med energi och klimat kopplat till de nya stadsdelarna som en del i det övergripande projektet Knivsta 2035. Detta inkluderar att tydliggöra och definiera Knivstas kommuns utgångspunkter, framtidsbilder och positioner i frågorna, att strategiskt planera och att genomföra insatser inom energi och klimat i samverkan med politik och förvaltning i den kommunala organisationen och andra relevanta aktörer. Det omfattar också att tolka och definiera vad de externa energi- och klimatmålen tillsammans med kommunens hållbarhetsvision och önskade effektmål innebär i praktiken. Delprojektet struktureras genom fem tematiska insatsområden i linje med stadsutvecklingsstrategin. Detta beskrivs vidare under avsnittet Mål.

En ytterligare aspekt i delprojektet är att knyta in och nyttiggöra resultat från det doktorandprojekt som genomförs i samarbete med Högskolan i Gävle. Forskningsprojektet ska bidra med kunskap och framtidsblick inför vägval om praktiska lösningar för den kommunaltekniska försörjningen, dvs inom infrastruktur för energi, vatten och avlopp, med fokus på lösningar som bygger på lokala kretslopp, återvinning och sammankoppling av systemen som kan förbättra möjligheterna att leva upp till framtida krav och teknikutveckling såväl som hållbarhet och resiliens. Detta kan också kopplas till de generella målen för Knivsta 2035 kring etablering av innovativa lösningar.

En central del i delprojektet är samverkan, där det ses att samhällsomställningen för energi och klimat och mer generellt för en hållbar utveckling är beroende av samordnade insatser från många intressenter. Utgångspunkten är att samverkan och delaktighet föder engagemang och ger bättre utfall. Här öppnas för möjligheten att det kan behövas förändringar i kommunens organisation och en stärkt kapacitet hos kommunen för att arbeta med tvärsektorielt lärande och mer transformativt. Detta beskrivs vidare under avsnittet Arbetsmodell.

Delprojektet planeras för att pågå från hösten 2021 till december 2025, för att hitta synergier med det parallellt pågående femåriga doktorandprojektet. Målet är att arbetet med energi och klimat i Knivsta vid denna tidpunkt har kommit så långt att kommunen kan sägas ha ett strategiskt, långsiktigt och effektivt arbete med energi- och klimatfrågor i stadsutvecklingen, vilket därmed utgör delprojektets projektmål.

2 Mål

2.1 Effektmål

- Knivsta kommun arbetar strategiskt, långsiktigt och effektivt med energi- och klimatfrågor i stadsutvecklingen.
- En utstakad väg mot uppfyllelse av klimatneutrala stadsdelar inom år 2035.
- Under år 2024 har kommunen en god grund att stå på gällande energi och klimat i de nya stadsdelarna.
- Styrning mot åtaganden i fyrsårsavtalet relaterat energi och klimat.
- Utveckla och tillvarata näringslivets potential och bidrag i klimatomställningen.
- En ökad samhälllig förståelse för energi och klimatfrågor inom stadsbebyggelse.

2.2 Projekt mål

Övergripande projekt mål:

- Samordna och organisera arbetet relaterat Energi och Klimat, mot åtaganden i fyrsårsavtalet, koldioxidbudgeten och klimatneutralitet, inkl. framtagande av relevanta planer för genomförande.
- Verka för att möjliggöra etablering av testbäddar i Knivsta kommun som bidrar till kommunens vision om att vara föregångskommun för det hållbara samhället och till åtaganden i fyrsårsavtalet. Vilket inkluderar bl.a. energi, transporter, kretslopp och avloppshantering.
- Skapa samverkan inom kommunen vid parallella/gemensamma utredningar samt söka/initiera till samskapandeforum med kommunala partners inom respektive tematiskt insatsområde.
- Skapa samverka med Regionen och närliggande kommuner i potentiellt gemensamma utredningar samt söka/initiera till samskapandeforum med olika aktörer inom de tematiska insatsområdena.
- Delprojektets arbete ska utgöra underlag till kommunens kommande arbete med en ny översiktsplan.

Projektets tematiska insatsområden är;

- Fossilfrihet
- Kretslopp, förnybara och smarta system
- Hållbar och klimatneutral bebyggelse
- Teknisk infrastruktur
- Samverkan och livsstilar

Exempel på aktiviteter inom respektive insatsområde;

Fossilfrihet

- Identifiera de viktigaste nyckelområdena för fossilfrihet, koppling till CO2-budget samt andra mått/uppföljningar. Här behöver samverkan skapas med delprojektet ”Transportplan för hållbar mobilitet”.
- Ta fram en plan för möjlig etablering av mer lokala och förnybara energikällor som t.ex. sol, vind, vatten, vät- och biogas.

Kretslopp, förnybara och smarta system

- Verka för att möjliggöra cirkulär ekonomi, tillsammans med näringslivsutveckling, genom att ta tillvara näringslivets potential och bidrag i klimatomställningen.
- Verka för att möjliggöra testbäddar inom potentiellt intressanta områden.
- Verka för att möjliggöra för omställning till ökad grad av cirkularitet/återvinning av resurser.
- Utvärdera lösningar/system som kan ge bäst helhetsverkan.

Hållbar och klimatneutral bebyggelse

- Verka för att Knivsta ska vara en föregångskommun inom hållbarhet på energi- och klimatområdet. Detta kan uppnås genom att bl.a. möjliggöra för testbäddar.
- Verka för att energi och klimat får plats inom den fysiska planeringen samt att tvärfunktionella processer utformas så att bebyggelse kan planeras och uppföras på ett hållbart sätt och därmed bidrar till utveckling av nya samhällstjänster och ökad klimatnytta.

Teknisk infrastruktur (*Forskningsuppdraget*)

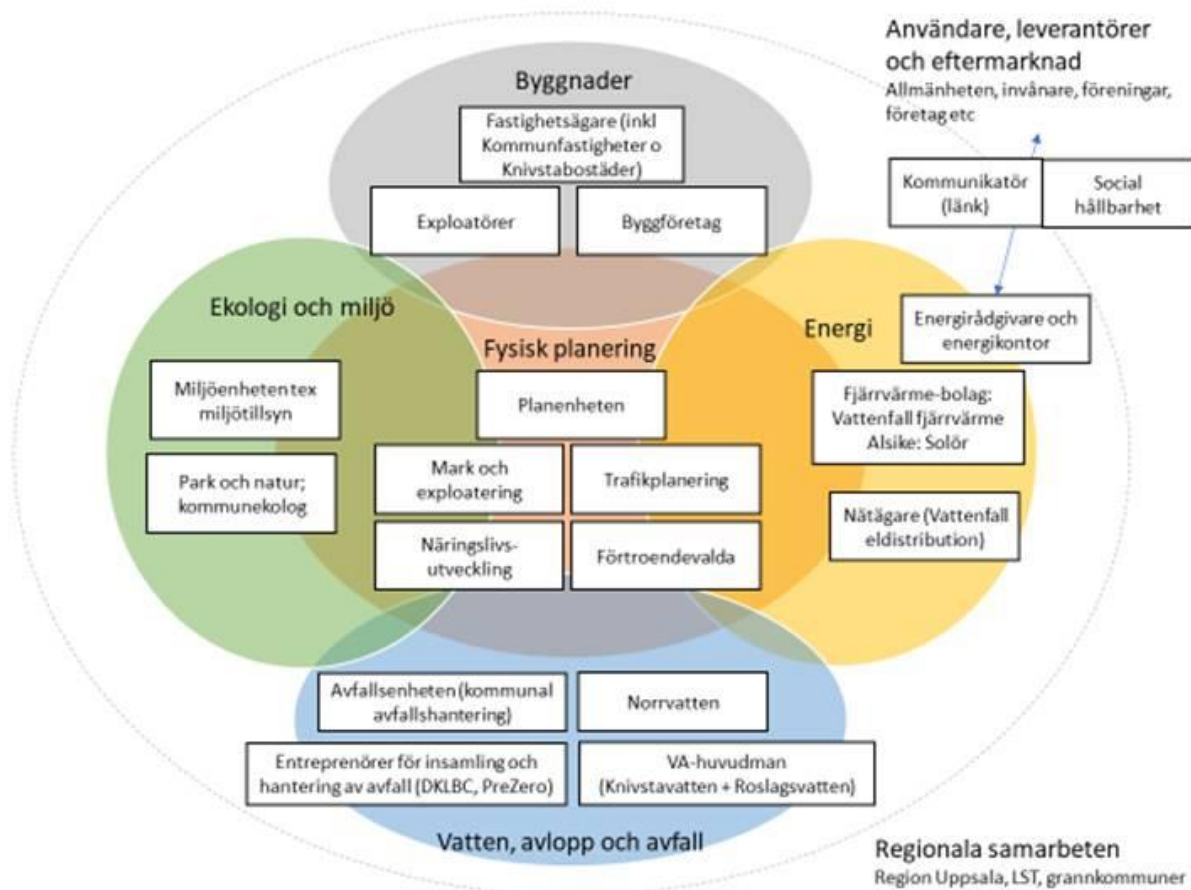
- Samordna växelverkan mellan forskningsprojektet/akademien och kommunens arbete.
- Tillgängliggöra forskningsresultat och dess möjliga användning inom områdena;
 - o Vatten
 - o Avlopp
 - o Värme
 - o El
- Utveckling av modell för utvärdering av teknisk infrastruktur kopplat till övriga insatsområden, där det är möjligt.
- Fördjupning inom olika tekniska lösningar om möjligheter för energieffektivisering och återvinning, både som enskilda som samverkande olika tekniska infrastruktursystem (ex. vatten, avlopp, el och värme). T ex genom Uppsalasamarbetet.

Samverkan och livsstilar

- Framtagande och implementering av samverkansmodell för kommunens arbete inom energi och klimat.
- Framtagande av kommunikationsplan för arbetet inom energi och klimat.
- Verka för stärkta förutsättningar för kommunens arbete inom energi och klimat. Det kan t.ex. vara behov förändring av regelverk eller utveckling av nya affärsmodeller.

3 Förslag till arbetsmodell

För att delprojektet ska kunna svara mot de övergripande krav och ambitioner så behöver samverkan och förankring utgöra en viktig del i arbetet, utöver de fördjupningsfrågor som projektet även behöver hantera. Exempel på viktiga aktörer för samverkan inom energi- och klimatfrågor visas i nedan figur.

Delprojektet behöver därför samordna och organisera arbetet inom respektive insatsområde, implementera modell för samverkan, förankring och uppföljning inom respektive insatsområde samt verka för genomförande av utvecklingsarbetet fram till respektive delmål.

Avstämning mot aktuella förutsättningar behöver ske regelbundet då olika beslut inom kommunens politik och förvaltning, eller omvärldsförändringar, kan påverka projektet och därmed vägen mot måluppfyllelse, som helhet eller inom ett insatsområde.

Projektet föreslår därför att:

- Utgå från Energimyndighetens arbetsmodell ”Fyra stora och tjugo små steg” som togs fram under programmet ”Uthållig kommun Fysisk planering” där ett 40-tal kommuner inom fyra regionala kluster medverkade tillsammans med KTH som samverkansmodell för att ta fram en målanpassad arbetsmodell för integrering av energifrågor i den fysiska samhällsplaneringen (se bilaga 1).
- Använda ”Kretsloppsmodellen” för att kunna visualisera samt koppla och synkronisera HiG projektets aktiviteter och resultat med forskningsuppdragets planering likväl även kunna

strukturera och visualisera de frågor som bearbetas och dess resultat, under delprojektets olika insatsområden (se bilaga 2).

- Löpande genomföra omvärldsbevakning och där fånga in tillgängligt material såsom genomförda undersökningar som t.ex. visar allmänhetens syn på energi- och klimatfrågor, tekniska innovationer och tekniska lösningar, som ligger i linje med aktuella insatsområden i syfte att spara resurser och tid i delprojektet.
- Arbeta med enkäter för att fånga in aktuella frågeställningar/attityder på nya möjliga lösningar/påverkan på t.ex. ”ditt boende”, ”ditt företagande”.
- Skapa regelbundna samverkansdialoger med olika intressenter och aktörer för att både fånga och förankra idéer likväl utarbeta förslag på lämpliga tillvägagångsätt och lösningar.
- Skapa kopplingen och samarbete med lärosäten, forskningen och stödorganisationer (Exempel; Stuns, HiG, KTH, UU, SLU, MH, HDa) och där fånga parallella spår och studentarbeten som kan tillföra eller ta hand om vissa fördjupningsfrågor som kommer att uppstå i delprojektet.
- Interagera med representanter från näringslivet. T.ex. de aktörer som redan deltagit med tankar och idéer till utformningen av de nya stadsdelarna (ankarbygggherrarna i västra Knivsta och tidigare byggintressenter relaterat Alsike).
- Etablera kontaktytor med allmänhet och ideell sektor för dialog kring olika energi- och klimatfrågeställningar (ex. föreningar, sociala företag, intresseorganisationer, medborgare) Förslagsvis så kan medborgarrådet i Knivsta och Föreningsrådet användas som möjliga kanaler.
- Förankra idéer och resultat med politik och berörd förvaltning, om möjligt löpande under projektet.
- Stämna av med juridiken om berörda förutsättningar då nya innovativa systemlösningar exempelvis kan utmana befintliga regler och praxis.
- Involvera/samarbeta med kommunens Innovationskontor.

4 Övergripande

4.1 Projektorganisation

Roll/mandat	Funktion/deltagare	Kommentar
<p>Beställare Beslutar om projektets mål, inriktning, plan och budget.</p>	<p>Kommundirektör Är en del av beslutsgruppen och är ytterst ansvarig för projektet. Definierar projektets mål och effekter.</p>	<p>Definierar projektdirektivet.</p>
<p>Projektägare Ansvarar för etablering av styrgrupp, tillsättning av projektledare samt projektets finansiering.</p>	<p>Tillväxtchef Definierar projektets mål och effekter. Projektägaren ”äger” projektet och dess resultat. Projektägaren utser styrgruppsmedlemmar.</p>	<p>Kan med fördel vara ordförande i styrgruppen.</p>
<p>Styrgrupp Tilldelar resurser och fattar beslut inom respektive ansvarsområde. Ansvarar för samordning och förankring av projektet internt och externt.</p>	<p>Styrgruppen är en sammansatt grupp som på en övergripande nivå styr mot projektets definierade mål. Styrgruppen har Beställarens uppgift att se till att projektet genomförs, att målet nås och att nödvändiga resurser ställs till projektledarens förfogande. Avrapporterar till Beställaren.</p>	<p>Projektägaren. Följer upp projektets resultat och stöttar Projektledaren.</p>
<p>Huvudprojektledare Ansvar för den operativa ledningen av huvudprojektet. Ansvarar för styrning av och stöd till delprojektet.</p>	<p>Projektledare ”Knivsta 2035” Leder och styr projektet mot uppsatta mål. Samordnar och koordinerar delprojekt inom projektet. Avrapporterar till Styrgruppen.</p>	<p>Tillsätts av Beställaren. Förankras i samråd med Styrgruppen.</p>
<p>Delprojektledare Ansvar för ledning och genomförande av delprojekt i enlighet med direktiv för delprojektet.</p>	<p>Leder och styr delprojektet mot uppsatta mål i enlighet med syfte och beslutade direktiv. Avrapporterar till Projektledaren.</p>	<p>Tillsätts av Projektledaren. Förankras i samråd med Styrgruppen/Beställaren.</p>

4.2 Tidsplan

<i>Delprojektet & Forskningsuppdraget</i>	<i>Planerade leveranser 2021</i>	<i>Planerade leveranser 2022</i>	<i>Planerade leveranser 2023</i>	<i>Planerade leveranser 2024</i>	<i>Planerade leveranser 2025</i>
Forskningsprojekt					
Forskningsaktiviteter	Enkätstudie	Samskapande-process	Utveckling av Utvärderingsmodell	Studier	
Artiklar/Publikationer	”Allmänhetens attityder” fokus vattenfrågor, tekniskt vatten	Utförning av helhetskoncept, teknikdesign Organisation och process	Ex. resiliens, kostnader och samhällsnyttor	Implementering Möjligheter för transformativt arbetssätt.	Disputation
Delprojektet					
Exempel på huvudaktiviteter	Färdigställande planering Projektmöten Inledande process för samskapande	Fånga allmänna hållbarhetsförväntningar Testa verktyg (kretsloppsmodellen) Initiera tvärsektorieellt arbete	Framtagning och test av hållbarhetskriterier	Utvärdering av ex: Hållbarhetskriterier i markansvisningsavtal	
Berörda parter	Kommunen + externa aktörer	Kommunen + externa aktörer	Kommunen + externa aktörer	Kommunen + externa aktörer	Kommunen + externa aktörer

4.3 Resurser

<i>Interna och externa resurser/kompetenser</i>	<i>Arbetstid av heltid som läggs på projektet under 2021</i>	<i>Arbetstid av heltid som läggs på projektet under 2022</i>	<i>Arbetstid av heltid som läggs på projektet under 2023</i>	<i>Arbetstid av heltid som läggs på projektet under 2024</i>	<i>Arbetstid av heltid som läggs på projektet under 2025</i>
Delprojektledare	20%	20%	20%	20%	20%
Kommundoktorand forskningsprojekt (varav 40% utgör studier)	80%	80%	80%	80%	80%
Kommundoktorand delprojektet	10%	20%	20%	20%	20%

4.3.1 Roller och kompetenser relaterat delprojektet

<i>Roll</i>	<i>Person/funktion</i>
Huvudprojektledare ”Knivsta 2035”	Pelle Mikaelsson
Delprojektledare Energi och klimat	Kent Ryberg
Kommundoktorand energi	Ylva Gullberg
Trafikplanerare	Alexander Jonsson
Gatuchef (Mobilitet/Transportplan)	Kristofer Kvarnström
Kommunekolog	Carin von Köhler
Kommunikatör	Ulrika Lindgren Kokocha
Ekonom	Edvin Johansson
Lokalförsörjningschef	Eva Mårtensson
Näringsliv	Pernilla Westerback/Kent Ryberg
Avfallsingenjör	Jessica Liljeblad
Planhandläggare	?
Översiktsplanerare	Gösta Bergman
Hållbarhetssamordnare	?
Plankonsult stadsutvecklingsstrategi	Urban Minds

4.3.2 Stödjande roller relaterat forskningsuppdraget inom delprojektet

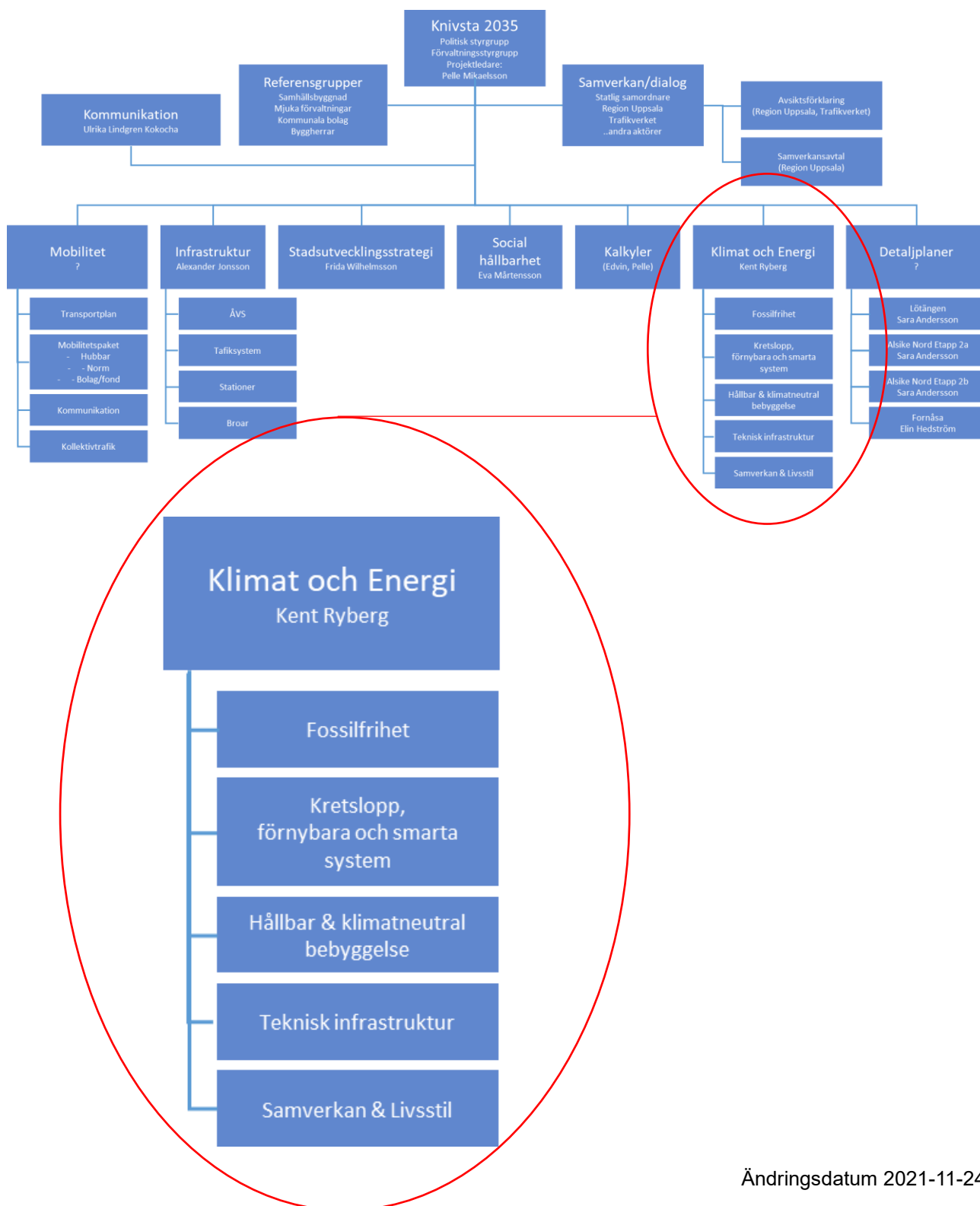
<i>Handledare för</i>	<i>Person/funktion</i>
Forskningsuppdraget	Ola Eriksson / HiG
Forskningsuppdraget	Zhao Wang / HiG
Samverkansmodellen	Tony Svensson / HDa
Kretsloppsmodellen	Ulf Ranhagen / HDa

4.3.3 Exempel på referensgrupper

<i>Referensgrupp</i>	<i>Ansvarsområde</i>	<i>Funktion/roll/kommentar</i>
Byggherregrupp med stadsutvecklingsavtal	Ev. fördjupningsarbete inom energiområdet	Exploatörer med stadsutvecklingsavtal
Kommunala bolag Kommunfastigheter Knivstabostäder	Kan agera som referens och stöd till projektet i stort. Har i uppgift att driva och utveckla allmännyttans roll i enlighet med fyrspårsavtalet.	Hans-Petter Rognes

4.4 Delprojektet inom Projektstrukturen för Knivsta 2035

Stadsutvecklingsprojektet som helhet med delprojekt Energi och Klimat och dess fem insatsområden.

5 Budget

5.1 Kostnader

Direkta kostnader som läggs på

Kostnadstyp	2021	2022	2023	2024	2025
	Uppskattad kostnad	Uppskattad kostnad	Uppskattad kostnad	Uppskattad kostnad	Uppskattad kostnad
Projektledning		220 000 kr	220 000 kr	220 000 kr	220 000 kr
Kommundoktorand forskningsprojekt	220 000 kr	220 000 kr	220 000 kr	220 000 kr	220 000 kr
Kommundoktorand delprojekt	65 000 kr	100 000 kr	100 000 kr	100 000 kr	100 000 kr
Utredningar, underlag m.m.					
Kommunikation					
Övrigt					
Totalt:					

5.2 Finansiering

Intäkt/kommunbidrag	2021	2022	2023	2024	2025
Kommunbidrag Knivsta 2035 kopplat till energi och klimat (täcker forskningsprojekt och kommundoktorand)	285 000 kr	320 000 kr	320 000 kr	320 000 kr	320 000 kr
Kommunbidrag Tillväxtkontoret (Täcker projektledning)		220 000 kr	220 000 kr	220 000 kr	220 000 kr
Extern finansiering					
Totalt:					

Delprojektet har goda möjligheter att söka bidrag och extern finansiering för olika tematiska områden och aktiviteter. Exempelvis är ”Testbäddar” ett område med goda chanser att kunna få extern finansiering genom att de bidrar till innovation, demonstration och utveckling.

Utöver monetära bidrag så ger medverkan i projekt Future Proof Cities stora möjligheter till engagerande av studenter inom högskolorna i Gävle och Dalarna samt Mälardalens högskola i Eskilstuna. Här kan uppkomma behov av olika fördjupningar/frågeställningar, inom både forskningsuppdraget och delprojektet, hanteras i form av studentuppgifter och specialarbeten.

6 Avgränsningar

Generell avgränsning för delprojektet är att uppdraget avser de nya planerade stadsdelarna Alsike och Västra Knivsta.

Ambitionen bör dock vara att projektets resultat även kan vara till nytta för befintlig bebyggelse i den omläggning som framtida behov och troliga nästa steg utgör i Knivstas samhällsutveckling. Det kan t.ex. utgöra grund/aspekt för framtida underhållsplanering av åtgärder på byggnader, områden och infrastruktur.

7 Intressenter

Omställningen till en mer hållbar utveckling är ett långsiktigt, strategiskt arbete som bygger på innovation och transformation av samhällets strukturer. Detta förutsätter att alla relevanta intressenter inkluderas i processen och bygger kapacitet för förändring. Kommunen som organisation har genom sitt uppdrag ansvar för och därmed rådighet över vissa frågor. Där behövs mandat och resurser avsättas internt för att kommunens tjänstepersoner och politiker att bidra med sin del i energi- och klimatfrågor. Även de kommunala bolagen har en viktig roll som allmännyttiga organisationer. Det behövs också samverkan med externa aktörer för kunskapsutbyte, samordning och för en gemensam målbild. Själva upplägget för samverkan beskrivs i avsnittet

Förslag till arbetsmodell, men arbetet med att kartlägga och involvera relevanta intressenter bör bedrivas kontinuerligt i delprojektet – såväl som i kommunens ordinarie arbete.

8 Beroenden

I delprojektplanen tolkas beroenden som ett ömsesidigt förhållande mellan projekt ”Knivsta 2035”, andra delprojekt eller andra aktiviteter. Detta innebär en koppling till exempelvis mobilitet, genom energianvändningen och utsläpp från transportsektorn, likväl stadsplaneringen, sett till kommunens förutsättningar att utforma städer med bättre förutsättningar för t.ex. förnybar energiproduktion och minskad klimatpåverkan. Det bör betonas att arbete inom energi och klimat är sektoröverskridande och att varje verksamhet bör identifiera sina möjligheter att bidra.

En kommun kan på flera sätt arbeta genom sina befintliga samhällsuppdrag och verksamheter. I den fysiska planeringen och utformningen av ny bebyggelse finns möjlighet att ta hänsyn till lokala förutsättningar och få en mer hållbar resursanvändning och minskad klimatpåverkan. Genom skolor och förskolor är det möjligt att involvera elever, exempelvis att integrera frågorna i utbildningen och att skapa delaktighet för den nya generationen i lösningarna på samhällsutmaningarna. En parkenhet kan involveras i testbäddsprojekt för lösningar i gröninfrastruktur, till exempel vatten- och näringsåtervinning. De kommunala fastighetsbolagen har ofta en betydande del av kommunens el- och värmebehov, vilket gör att dessa har goda möjligheter för att testa smarta energilösningar. Som det nämns ovan är det dock avgörande att verksamheten själva är de som involveras i och aktivt driver klimatarbetet eftersom de som arbetar med frågorna dagligen ofta är experter inom sina områden.

Vilka beroenden eller vilka synergieffekter som kan uppnås genom samverkan med delprojekt behöver fångas i tidigt skede. Beroenden finns till bl.a. SUS, genomförandeplaner i Knivsta 2035, samt nya lagförslag och regel tillämpningar. Det gäller även detaljplaner och genomförande av stadsutveckling.

Externa beroenden finns i form av nya rön inom forskningen samt i den tekniska utveckling som drivs inom näringslivet.

9 Risker och möjligheter

Möjligheter

Knivsta har genom delprojektet Energi och Klimat, inom Knivsta 2035, möjlighet att etablera processer, organisation och arbetsmodeller som stödjer en nära kommande samhällsbyggnad som har för avsikt att svara gentemot samhällets övergripande och gemensamma miljömål. Arbetet inom kommunen kan här ske effektivt genom samskapande tillsammans med lokala förmågor, innovativa näringslivsaktörer och lärosäten. Vi ges möjlighet att både svara på frågor samtidigt som det skapas en positiv grogrund för acceptans av de eventuella omställningar som ett fossilfritt, klimatneutralt och energieffektivt samhälle innebär.

Risker

I delprojektet ses en avvägning mellan två olika risker. Delprojektet syftar till att strukturera och samordna kommunens arbete inom energi och klimat och syftar till att ge kunskap och underlag för att prioritera vilka åtgärder som är viktigast. Projektet riskerar därmed att fördröja investeringar och åtgärder som skulle vara positivt för kommunens utveckling innan projektets avslut. Å andra sidan kan beslut som fattas utan att vara tillräckligt underbyggda ge inlåsningar och kostnader som också riskerar att ge negativa effekter. När det gäller energi- och klimatfrågor ses dock att det redan idag finns mycket

generell kunskap om vad som behöver göras för omställningen, till exempel fossilfria transporter, förnybar energiproduktion, energieffektiviseringar samt att gå mot en cirkulär ekonomi. Sådana åtgärder och investeringar bör därför inte vänta på delprojektets genomförande för att beslutas.

Något som också kan upplevas som en risk är osäkerhet och rädsla för det okända. ”Path dependency” är ett begrepp som beskriver hur vi människor ofta fattar beslut och agerar på samma sätt som vi gjort tidigare. Som beskrivet i inledningen står vi inför en transformativ omställning som oundvikligen innebär osäkerheter. Det vi vet är att samhället idag inte är hållbart. Det är därför inte bara riskabelt att testa något nytt utan det är också riskabelt och kostsamt att fortsätta som vanligt. Business-as-usual är inte längre en möjlig fortsättning. Genom att vara medveten om denna benägenhet och känsla samt att vara transparent och kommunicera osäkerheter och olika möjliga utfall får vi bättre förutsättningar för ett modigt och uppbackat beslutsfattande.